

POROČILO O SPREMLJANJU TRAJNOSTNIH INDIKATORJEV TURISTIČNE DESTINACIJE ROGLA-POHORJE

(ZELENA SHEMA SLOVENSKEGA TURIZMA)

Turistična destinacija Rogla-Pohorje je v letu 2019 pristopila k preverjanju izpolnjevanja standardov in uspešnosti kazalnikov v Zeleni shemi slovenskega turizma (ZSST) z namenom, da s pomočjo mednarodno priznanega orodja za razvoj zelenih destinacij vzpostavi trajnostni model turizma, ki bo valoriziral potenciale (naravne, družbene in kulturne) in jih povezal v edinstveno ponudbo. Pridobila je znak **Slovenia Green Destination Bronze**. **V letu 2020 bomo pristopili k recertifikaciji znaka.** Za izboljšanje izhodiščnega stanja je pomembno spremljanje relevantnih trajnostnih kazalnikov na šestih področjih: destinacijski management, narava in pokrajina, okolje in podnebje, kultura in tradicija, družbena klima ter poslovanje turističnih podjetij.

LTO Rogla-Zreče, GIZ v okviru svojih pristojnosti spremlja in zbira ter vrednoti podatke za obravnavana področja, ali pa jih pridobi iz javno dostopnih evidenc institucij in ustanov, ki pokrivajo določene vsebine. Podatke o trajnostnih kazalnikih zbiramo na platformi Slovenia Green Destination Indicator Report. Za območje Turistične destinacije Rogla-Pohorje smo vrednotili okoli 100 kazalnikov, na podlagi katerih bomo tudi v bodoče spremljali obravnavana področja s ciljem, da stanje spremljamo in preko sprejemanja ustreznih ukrepov dolgoročno načrtno ohranjamo oz. izboljšujemo.

Turistična destinacija Rogla-Pohorje je imela v letu 2019 (SURs, drugo polletje) približno 27.884 prebivalcev, od tega občina Zreče 6.505, občina Slovenske Konjice 14.993, občina Vitanje 2.256 in občina Oplotnica 4.130. Destinacija meri 257,00 km² (občina Zreče 67 km², občina Slovenske Konjice 97,8 km², občina Vitanje 59,4 km² in občina Oplotnica 33,2 km²). Najvišjo točko v Turistični destinaciji Rogla-Pohorje predstavlja Mulejev vrh v občini Zreče s 1533 m nadmorske višine. Narava pokriva 56,06 % ozemlja Turistične destinacije Rogla-Pohorje. Med naravne površine (kopenska narava) spadajo neintenzivne kmetijske površine, gozd, mokrišča, nizka vegetacija in neporaščene površine. 16,40 % površine Turistične destinacije Rogla-Pohorje je v območju Natura 2000 (naravovarstveno območje). V območje Natura 2000 spada Pohorje in reka Dravinja z Dravinjsko dolino (Slovenske Konjice, gozd Prežigal in mokrišče Petelinjek). Nepozidane površine na destinaciji je 92,27 %.

Vsi ogledi naravne in kulturne dediščine so v Turistični destinaciji Rogla-Pohorje možni samostojno ali z licenciranim destinacijskim vodnikom. Destinacijski turistični vodniki so podpisali tudi Kodeks za trajnostno naravnane destinacijske turistične vodnike/ce Turistične destinacije Rogla-Pohorje.

Ekipa Turistične destinacije Rogla-Pohorje stremi k temu, da postane vzgled turističnim ponudnikom destinacije na področju trajnostnega upravljanja, zato bodo v prihodnje zaposleni na LTO Rogla-Zreče, GIZ (TIC Zreče), TIC Slovenske Konjice, TIC Žička kartuzija in ostali turistično-informacijski centri oz. ostali ponudniki, ki v sklopu svojih aktivnosti izvajajo informiranje turistov v destinaciji (Noordung Center, Pot med krošnjami Pohorje, ipd.) podpisali dokumenta Etični kodeks v turizmu in Kodeks zelene politike slovenskega turizma. Slednjega so že podpisali župani vseh štirih občin.

Po dosedanjih raziskavah turizem zaenkrat nima negativnega vpliva na okolje. Občine, ki tvorijo Turistično destinacijo Rogla-Pohorje ves čas spremljajo in izvajajo ukrepe za varovanje okolja. Na področju varstva okolja je pomemben kazalnik stopnja ravnanja z odpadnimi vodami. V destinaciji je delež odplak, ki se pred odvajanjem očistijo vsaj do sekundarne stopnje približno 58,63 %, delež trdnih odpadkov, ki so zbrani ločeno za predelavo pa 50,55%, kar je nad državnim povprečjem. Zaradi lokacije destinacije, še vedno k nam največ obiskovalcev prihaja z osebnim avtomobilom. Šibka točka na destinaciji so javni prevozi. Ni dobrih javnih povezav z vidika obiskovalcev in turistov, zato morajo ti vedno dodobra predvidevati kako in kdaj bodo potovali in kakšne povezave bodo uporabili. Najbližja vezna avtobusna postaja (Slovenske Konjice) je na primer od Zreč, turističnega kraja z največ nastanitvenimi kapacitetami v destinacijami, oddaljena 5 km; do Celja kjer je poleg avtobusne postaje tudi železniška postaja pa dobrih 25 km. V destinaciji je vzpostavljen enotni sistem izposoje navadnih in električnih koles (KolesCE). Lokalno prebivalstvo in turisti se lahko sedaj s kolesom iz sistema KolesCE zapeljejo vse do Celja, Žalca in Šentjurja. V destinaciji je 8 postajališč za izposajo koles, od tega so 4 postajališča v Zrečah (občina Zreče, Pred vhomom v Unior, hotel Dobrava, Večgeneracijski center v centru starih Zreč) in 4 postajališča v Slovenskih Konjicah (Lidl, Gimnazija Slovenske Konjice, Mizarska ulica in avtobusna postaja). Gostje pa si lahko sposodijo kolesa tudi pri posameznih ponudnikih (gostišče Smogavc, hotel Vital, hotel reAktiv, hotel Planja). TIC Slovenske Konjice ponuja izposajo dveh izjemno zmogljivih električnih koles GIANT (moško, žensko) ter 6 gorskih koles GIANT Talon. S slednjimi se lahko na kolesarjenje odpravi celotna družina. Turistična destinacija Rogla-Pohorje bo v prihodnje bogatejša za 10+ trekning električnih koles, saj je LTO Rogla-Zreče, GIZ vključen v projekt »Urbano turistično oživljanje Zreč z zelenimi trajnostnimi rekreativnimi površinam«, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in projekt »Prepoznavanje priložnosti na varovanih območjih narave«, ki ga sofinancirata Evropska unija in Evropski sklad za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020. Izboljšana mobilnost je razvidna v nadgradnji in vzdrževanju kolesarskih poti ter vzpostavitvi polnilnic za električna vozila. Občine Zreče, Slovenske Konjice in Oplotnica so vključene v trajnostni vseslovenski projekt »Prostovoljski projekt za mobilnost starejših«, ki povezuje starejše osebe potrebnih prevoza s starejšimi aktivnimi vozniki, ki pa po drugi strani radi priskočijo na pomoč. Občine so želele s projektom »PROSTOFER« postati tudi prijazne do okolja, zato so za ta namen na svojih območjih zagotovile električna vozila.

Destinacija ima bogato paleto zgodovinskih in kulturnih znamenitosti, dve enoti kulturne dediščine je Republika Slovenija proglasila za Kulturni spomenik državnega pomena (Žička Kartuzija in Spominsko območje Frankolovo). Sicer je v register nepremične kulturne dediščine

vpisanih 442 zgodovinsko pomembnih stavb (Oplotnica 75 enot, Slovenske Konjice 198, Vitanje 104 in Zreče 65 enot). Med stavbno dediščino je v register vpisanih največ kozolcev, hiš, kašč in cerkev. Redki so vpisi vinskih kleti, mlinov, gradov in dvorcev. V destinaciji Rogla-Pohorje se nahaja 21 muzejev. Med obiskovalci in turisti sta najbolj priljubljena nekdanji samostan Žička kartuzija in ohranjen kulturni spomenik Skomarska hiša. Turistične ponudnike v destinaciji bomo spodbujali, da se odzovejo na poziv Slovenske turistične organizacije (STO) za pridobitev znaka Slovenia Unique Experiences, ki se podeljuje petzvezdičnim doživetjem. Prijavitelji morajo za pridobitev znaka Slovenia Unique Experiences izpolnjevati štirideset kriterijev, razvrščenih v deset vsebinskih sklopov: lokalno, avtentično, edinstveno, izkustveno, zeleno, butično, premium (kakovost), dodana vrednost, sezonalizacija in petzvezdičnost, ki prispeva k uresničevanju obljube Slovenije kot zelene butične destinacije za petzvezdična doživetja.

Skupno destinacija razpolaga s 130 nastanitvenimi objekti (vir AJPES, 2019): (12 hotelov, 1 penzion, 8 gostišč, 1 avtodom (parkirišče), 75 apartmajev, 2 prenočišča, 1 mladinsko prenočišče, 7 turističnih kmetij, 23 sob (počitniško stanovanje oz. počitniška hiša). Destinacija je sedaj bogatejša še za dva postajališča za avtodome (Rogla in Vitanje). Trije nastanitveni objekti v destinaciji (2,31 % nastanitvev z zelenim znakom v destinaciji) so pridobili trajnostne okoljske znake: Znak za okolje za turistični nastanitveni objekt (Hotel Atrij Superior in Hotel Natura) in Green Key (Turistična kmetija Urška), na podlagi katerih jim je Slovenska turistična organizacija podelila znak **Slovenia Green Accommodation**. Zelena ekipa si prizadeva motivirati ponudnike k zelenemu in trajnostnemu delovanju. Večina turistov obišče destinacijo v zimskem in poletnem času.

Prevladujoči motiv obiska je obisk term Zreče in smučišča Rogla. Potrebno pa je poudariti, da se sezonskost z leti manjša. Zelena ekipa oblikuje in promovira, za izletnike in turiste, inovativne zelene pobege skozi celo leto, v ta namen je pripravila 6 različnih izletov za skupine po Turistični destinaciji Rogla-Pohorje (letaki so na voljo na TIC-ih v destinaciji, doživetja pa so objavljena tudi na spletni strani www.rogla-pohorje.si). Veliko truda smo vložili tudi v oblikovanje novih integralnih turističnih produktov in 5* doživetij, ki smo jih povezali tudi s kolektivno blagovno znamko Okusi Rogle (dostopni so na spletni strani destinacije).

Priložnosti za zeleni turizem so neomejene. Zaradi velikega števila urejenih pohodnih in kolesarskih poti je destinacija čedalje bolj privlačna za rekreativne pohodnike in kolesarje. Destinacija je kolesarjem prijazna. 10 kolesarskih označenih poti tvori kolesarsko mrežo po vseh štirih občinah, največ poti se sicer nahaja v občini Zreče. Kolesarske poti se razlikujejo po težavnosti in krajini po kateri potekajo. Tako lahko vsak obiskovalec izbere pot zase saj so primerne in zanimive za vsakogar. Kolesarjem je na voljo Bike Park na Rogli, ki vključuje 7 tras za »gorsko kolesarjenje« (gozdne urejene poti). Prav tako je v destinaciji na voljo veliko označenih pohodnih poti - kar 9 jih je samo na Rogli. Pohodniške poti so primerne tako za bolj večje pohodnike kot za rekreativno pohodništvo. Planinska društva organizirajo tradicionalne letne pohode (Pohod po poteh pohorskega bataljona, Pohod z lučkami na Brinjevo goro, Martinov pohod, Pohod po Loško-Zbelovski poti, Pohod na Stolpnik itd.), običajno obogatene s ponudbo lokalnih kulinarčnih dobrot.

Z raziskavo trajnostne usmerjenosti obiskovalcev Turistične destinacije Rogla-Pohorje smo zabeležili visoko stopnjo zadovoljstva s trenutno pestrostjo in kakovostjo ponudbe Turistične destinacije Rogla-Pohorje (kar 95 % gostov je zadovoljnih s celotno izkušnjo v destinaciji). Kljub temu, da destinacija spodbuja okolju prijazna, brezogljiva popotovanja znotraj in med sosednjimi destinacijami, le 7,50 % vprašanih obiskovalcev uporablja lokalna/javna prevozna sredstva ali mehko mobilnost (kolo, javni prevoz, peš). Se pa kar 90 % vprašanih obiskovalcev zaveda prizadevanj destinacije za trajnost. Menimo, da bi bilo potrebno več pozornosti nameniti prav osveščanju turistov in obiskovalcev o pomenu trajnostnega razvoja, zato bomo v prihodnje pripravili zelene napotke za obiskovalce Turistične destinacije Rogla-Pohorje.

Zanimiv je bil tudi podatek, da je kar 60 % vprašanih obiskovalcev v destinacijo prišlo zaradi športnih aktivnosti, zlati smučanja, plavanja in ostale wellness ponudbe. Torej smo kot destinacija na dobri poti, da spodbujamo aktivnosti izven glavne sezone (zima, poletje) in tako postanemo zelena destinacija za vseletna doživetja. Verjamemo, da smo kot destinacija na dobri poti pri doseganju novih ciljev in izzivov, saj je raziskava pokazala, da je odnos prebivalcev do turizma v destinaciji izredno pozitiven. Krepi se ekološka zavest tako lokalnega prebivalstva kot obiskovalcev za skrb narave in kulturne dediščine oziroma trajnostnega razvoja.

Obiskovalci imajo pri nas tudi veliko priložnosti za opazovanje favne in flore, saj destinacijo odlikuje izjemna biodiverziteteta; prevladujejo gozdovi in zelenje, več območij pa je vključenih tudi v NATURO 2000.

Pri kazalnikih o preverjanju družbene klime, ugotavljamo, da se v Turistični destinaciji Rogla-Pohorje ne izvajajo programi, ki bi kakorkoli negativno vplivali na pravice in dostojanstvo ljudi. Območje je varno in od večjih mestnih središč oddaljeno cca 25 – 40 km (Celje 25 km, Maribor 35 km).

Zelena ekipa namerava tudi v prihodnje spodbujati trajnostni razvoj turizma v Turistični destinaciji Rogla-Pohorje. Poleg že utečenih aktivnosti načrtujemo promocijo trajnostne naravnosti preko infogramov in trajnostnih poročil, s katerimi želimo doseči dvig zavesti prebivalcev in obiskovalcev. Prav tako se v destinaciji zavedamo negativnih posledic, ki bi jih v prihodnje lahko prinesel turizem (preobremenjenost naravnega okolja), zato bomo pričeli izvajati različne aktivnosti preusmerjanja turističnih tokov. Z usmerjanjem turističnih tokov bomo dosegli, da posamezen turist vsako obiskano točko razišče, občuti in užije na čim bolj kakovosten način. Posledično bomo preprečili negativen vpliv na okolje zaradi množičnega obiska posamezne naravne, kulturne in doživljajske atrakcije. V prvi vrsti bomo ukrepe preobremenjenosti prostora v višji sezoni (zima in poletje) zapisali v dokument, ki ga bodo podpisali in dosledno izvajali vsi relevantni deležniki.

Slovenske Konjice so članica mednarodne mreže EDEN destinacij – gre za evropske destinacije odličnosti, ki obiskovalcu ponujajo edinstvena doživetja še ne množično obljudenih lokacij in skritih turističnih biserov. V letu 2011 se je mreži EDEN kot finalistka pridružila Žička kartuzija v kategoriji ohranjanja nepremične kulturne dediščine, v letu 2017 pa še mesto Slovenske Konjice na temo kulturnega turizma. Slovenske Konjice in Zreče sta ponosna prejemnika priznanj iz evropskega tekmovanja Entente Florale. Slovenske Konjice so v letih

1998 in 2014 prejele zlato priznanje, vas Žiče v letu 1998 bronasto priznanje, Zreče pa zlato leta 2018. Prav tako vse občine TDRP sodelujejo v tekmovanju TZS Moja dežela lepa in gostoljubna, kar veliko pove o njihovi usmerjenosti k urejenosti okolja in zagotavljanju visoke kakovosti bivanja za lokalne prebivalce. Zreče so sodelovale še v CIB (Communities in Bloom) leta 2019. Communities in Bloom je kanadska neprofitna organizacija, ki se zavzema za spodbujanje okoljske odgovornosti s poudarkom na izboljšanju zelenih in ocvetličanih površin v lokalnih skupnostih. Mednarodno tekmovanje na svetovnem nivoju je Zrečam prineslo priznanje s petimi vrtnicami in v okviru tega najvišjega nivoja še srebrno pozicijo.

Ekipe Turistične destinacije Rogla-Pohorje se trudi, da vsak član ekipe ravna okolju prijazno, da osveščamo svoje prijatelje, sorodnike, obiskovalce ter maksimalno upoštevamo nasvete in rešitve za učinkovito ravnanje z naravnimi viri in energijo. Zavedamo se zelenega kapitala, ki ga destinacija premore. To dragoceno dediščino želimo preko trajnostno naravnega razvoja na vseh področjih, vključno s turizmom in s tem upoštevanjem smernic Zelene sheme Slovenskega turizma, ohraniti za bodoče rodove. Da bi ravnali okolju prijazno, se nam ni treba odrekati ugodju in stvarim, ki jih radi počnemo.

Na podlagi vzpostavitve kazalnikov v Zeleni shemi bomo nekaj ključnih izpostavili in jih redno spremljali ter letno objavljali rezultate na spletni strani Turistične destinacije Rogla-Pohorje ter o njih obveščali vodstvo/organe občine.

»Zemlje ne podedujemo od naših prednikov, ampak si jo sposojamo od naših zanamcev.«

dr. Aleksandra Golob in zelena ekipa

